

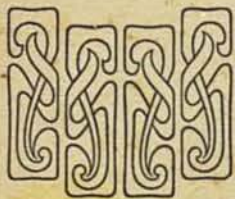
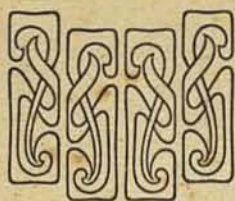
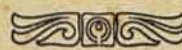
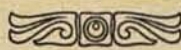
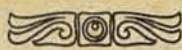
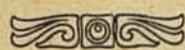
NARODNA PROSVJETA

Mjesečnik za školstvo, književnost i prosvjetu.

GLASILO ISTOGIMENOG UČITELJSKOG DRUŠTVA.

Izlazi svakog prvog u mjesecu. — Godišnja cijena 4 K. — Rukopisi se ne vraćaju.

Urednik Ernest Jelušić.

Sadržaj:

Na odlasku. Spj. Ernest Jelušić.

O tekstilnom narodnom muzeju u zagrebačkoj obrtnoj školi. Piše Jelica Belović-Bernadzikowska.

Učiteljstvu Istre početkom šk. god. 1807./8. Spj. I. C. *Glavna skupština Družbe sv. Ćirila i Metoda za Istru.* Piše Ernest Jelušić.

Buffon. Piše Dunav Baletić, Beč.

40-godišnjica hrv. čitaonice u Kastvu. Piše Ernest Jelušić.

Poziv na glavnu skupštinu učiteljskog društva „Narodna prosvjeta“.

Družbinom učiteljstvu Istre!

Izvjestitelji mjesnih školskih vijeća. Piše Vinko Sepić.

Nagrada za poučavanje analfabeta. Piše I. Mahulja.

Davorin Trstenjak: Prirodni uzgajatelj. Piše F. Kr—nić.

Vjesnik. — Lične vijesti. — Književnost i prosvjeta.

Đne, koje ovog mjeseca opo-
menusmo, sjećamo na naslov
naše uprave. _____

Uprava

Pula, Via degli operai, 10.

Svoj k svomu! Svoj k svomu!

NOVO SKLADIŠTE POKUĆSTVA

A. Žunić & Co - Pula

na uglu ulice Via S. Martino i Giosué Carducci

Novouredjeno skladište sva-
kovrsnog pokućstva:

zrcala, slika, stolica, divana

itd. itd.

Cijene umjerene.

Bila vam na pameti Družba
sv. Ćirila i Metoda za Istru!

NARODNA PROSVJETA

Mjesečnik za školstvo, književnost i prosvjetu.

GLASILO ISTOIMENOG UČITELJSKOG DRUŠTVA.

Izlazi svakog prvog u mjesecu. — Godišnja cijena 4 K. — Rukopisi se ne vraćaju.

Urednik ERNEST JELUŠIĆ.

NA ODLASKU.

Uglazbio Brajša-Rašan za muški zbor i bariton solo.

Prvim maturantima c. k. hrv. vel. gimnazije u Pazinu
koncem školske godine 1906.—1907.

I.

Slava hramu! — pjesma neka ori
Mladenačke što nas duše nose,
Srca svijuh njime se ponose
Anđeoski kano da su dvori.

Drag nam bio! — uzgojio sine
Našem domu ponajbolju nadu,
Sve ih znalo na mucu i radu
Takve sine — dike materine!

II.

S ovog praga mila, sveta
Desnicu vam stište svak,
Na odlasku sad je četa
Spremna kano vihor jak.
Z Bogom nastavnici mili!
Z Bogom tako drug po drug!
Soko hoće da se krili,
Da nadleti goru, lug.

III.

A sad hajde u sv'jet velik
Drug za drugom u slobodu,
Svaki budi kano čelik
Na obrani svome rodu.
I kad putu bude kraja,
Dom će tražit: — **gdje ste ljudi?**
Mi u zboru poput zmaja:
Eto dome naše grudi!

Spjevao Ernest Jelušić.

D 10
1984 Č-46-B

O tekstilnom narodnom muzeju u zagrebačkoj obrtnoj školi.

Piše Jelica Belović-Bernadzikowska.

Mi u Hrvatskoj do prije dvije godine u opće nijesmo imali takova muzeja, dok trgovačka komora ne stvori svoj. — Muzej u obrtnoj školi ležao je 20 godina u sanducima i po zakucima.

Da vidimo kako je drugdje. U Srbiji imadu lijep etnografski muzej, koji je proširen godine 1904. Šta znači takav jedan zavod za narod koliko sa uzgojne, poučne, političko-nacijonalne strane, koliko i sa rodoljubne, treba li reći? Takav muzej je jak grudobran za manifestacije narodnih idejala, jer se u njemu prikazati može sva hrvatsko-srpska materijalna kultura, bez obzira na državne međe i na trojaku vjeru raskomadnog naroda. Tu je stvaralački narodni genije prikazan tako zdrav i lijep, da mu to nitko poreći ne može! Tu su uzori domaćega obrta i pravac, kojim treba da udari moderna naša industrija, jer koji narod ide u svemu za tuđim obrascima, taj se odnarođuje i zapušta svetu tradicionalnu originalnost po skupu cijenu tuđeg ne vazda probranog ukusa. A ipak je punih 20 godina muzej u zagr. obrtnoj školi bio zatvoren, neuređen, porazbacan. Uređen je tek nedavno, pa sada ima katalog bar za tekstile. Mnogi prekrasni tekstili u tome muzeju do danas su posve propali. Izjeli ih moljci, raznijela ih nesavjesna čeljad, izjeo ih zub vremena. To nije ni čudo, jer muzej nije došele imao ni čuvara, ni kataloga. Privremeni čuvari bijahu učitelji obrtne škole, ali od učitelja, pa bio on i najvrjedniji pedagog ne može se tražiti, da posjeduje znanje, koje mu treba za pravo i valjano upravljanje sa tekstilnim umjetninama prošlih perijoda. Za upravu i čuvanje takova zavoda treba strukovnjak, koji poznaje povijest staroslovenske (starohrvatske i starosrpske napose) tekstilne umjetnosti posve dobro, pa je neodvisan od drugih dužnosti, te se jedino posvetiti može administrativnom svome radu.

U novije doba napredovalo je shvaćanje javnih muzeja i to vrlo temeljito. Još prije pedeset godina nijesu muzeji bili u opće ništa više ni manje nego zbirke rariteta; dočim su oni danas ujedno i naučni i uzgojni zavodi. Pače to su u prvom redu. Zemlja, u kojoj se narod sa svojim muzejem ne služi u svrhe umjetnički uzgojne, nije napredna zemlja. Zbirke mora da su uređene po modernim znastvenim načelima, a katalog ne smije biti prazna knjiga brojki i numeracija, onda će i frekvencija muzeja biti obilnija, zavod će biti ugledan i tražen od ljubitelja umjetnosti naših i stranih zemalja; onda će se naći i meceni, kojih je u nas tako malo.

Opće je poznato i priznato, da mi u Zagrebu imamo trgovački i etnografski muzej, što ga je podigla i uredila trg. obrt. komora, koji može služiti za uzor svima naličnim zavodima, kojih imamo ili ćemo imati. Taj je muzej već u kratko vrijeme svoga opstapka dokazao, da je potpuno na visini svoje zadaće. Ne možemo zaista zamisliti ozbiljnijega i savjesnijega ispunjavanja dužnosti, nego kako to čini uprava toga muzeja. To mu pripoznaju sva naša i strana javna glasila, svi stručnjaci, sva publika. Taj je muzej ponos i dika hrvatskoga naroda, a kolijevka dosele mnoge već sretne zamisli u trg.- i obrtnom vidu. Hvala gosp. tajniku Milanu Krešiću!

U takvom muzeju ima omladina (ako je vode rodoljubni učitelji) prilike, da se zapaja patriotskim žarom, viđevši koliko je divnoga talenta u našega naroda!

Tu će književnik naći nove poglede na život i rad domovine svoje, tu će stručnjak naći pouke kao nigdje. Muzej govori jezikom zasebnim, ali jezik razumljiv i tuđinu. Stranac mora iz takova muzeja izaći sa posve jasnim pogledom na svojstva darovitoga našega naroda, na njegovu vještinu, vanredan ukus, shvaćanje ljepote, stila, kolorizma! Etnografski je muzej budni stražar nacionalnosti! Kulturne tekovine u njemu sabrane ne dadu se nikad dosta ocijeniti, jer za kratko će vrijeme nestati originalnih narodnih radova, pa će se poslije zaludu tražiti. Dozvoliti, da nestane i posljednih ostanaka nekada divne naše narodne tekstilne umjetnosti bio bi samoubilački grijeh. — Grijeh neoprostiv.

Etnografski muzeji su — kako reče dr. Polifka sa praškog univerziteta — duša duše narodne. Oni su sveza između prošlosti, sadašnjosti i budućnosti naroda, u njima je živ kapital, koji nosi obilne kamate, ako je pravo shvaćen, uređen, uložen i čuvan. Češki je narod bez ikoje državne pomoći utrošio milijune na svoj etnografski muzej, pa da i mi južni Sloveni ne žrtvujemo bar onoliko, koliko možemo za te ustanove? U Dalmaciji na žalost još nemamo muzeja za divne nekad dalmatinske vezove, tkanja, kere i čitme. To je grijehota. To je jedno od glavnih i najnužnijih pitanja za dalmatinske zastupnike i rodoljube.

Beograoski muzej ima preko 8000 raznih predmeta, a zagrebačka obadva zajedno imadu upravo isto toliko. — Šteta, da beogradski muzej nema kataloga, koji bi mu ime i sadržaj pronio širom miloga naroda i širom svijeta.

U Beogradu ima 65 potpuno obučениh lutaka sa narodnom nošnjom iz svih krajeva. Naši kostimi u cijelom svijetu pobuđuju udivljenje, pa su i na petrogradskoj međunarodnoj izložbi g. 1902-3. dobili lovoriku. Sav

narodni život lijepo se vidi u beogradskom muzeju, a krasan mu je komad album narodnih akvarela sa nar. krajevima od Nikole Arsenovića i sa tehnomatičkim atlasom za crtanje i šivanje nar. odijela. Ovo je dragocjen i rodoljuban dar, s kojim se beogradski muzej zaista može ponositi!

Zagrebački muzej u obrtnoj školi uredila sam na poziv hrv. vlade, ali ni polovicu predmeta nijesam mogla izložiti, jer mi je uprava muzeja odredila samo dvije sobe veleći, da (u golemoj zgradi) nema prostora, da se iznesu na vidik svi predmeti. To je šteta, jer predmeti složeni u ladice i ormare slabo će kada izlaziti na bijeli božji dan. A za naše prilike važnije je, da su izloženi krasni naši narodni radovi, nego stari sobni namještaj iz doba baroke i »altdeutsch«-stva, kojima je tamo namješteno gotovo deset soba obrtne škole. Ali tako je, kada na čelu zavoda stoji čovjek, koji nema srca za narod, kome treba da služi. Bilo bi s toga mnogo bolje, da sve etnografske zbirke dođu pod rodoljubnu i umnu, savjesnu i požrtvovnu upravu trgovačke komore, u zlatne ruke gospodina Milana Krešića. Tamo bi bile brižno očuvane za sva vremena.

Naše vrle učiteljice ne bi smjele propustiti, da posjete obadva muzeja, i da prouče narodno nazivlje za ručni rad po katalogima tih muzeja. — Katalogi se mogu kod uprave kupiti.

Učiteljstvu Istre

početkom škol. god. 1907./8.

Hej borci vrli, širitelji znanja
Vaš dan se bliža, početak vam je boj!
Junake zove ova svjetlost danja,
Slavulja zove tihi milopoj!

Vi nosioci ovog svetog zvanja,
Ko pčela marnih nek vas zuji roj;
I znajte radu tko se voljno klanja
Tom nebo isto blagoslivlje znoj!

Oj složno napr'jed, nek je brat uz brata,
Ta ista dužnost, ista vam je kob
Pa ljubavi nek otvore se vrata

I nek je silna sveta borba vaša —
Mučenik ti si, zar ćeš bit i rob?!—
Oj nikad! — Napr'jed uzdanice naša!

I. C.

Glavna skupština Družbe sv. Ćirila i Metoda za Istru.

Sve što nastava ovu našu Istru i sa kraja i sa mora, sve si je za devetog lipnja t. g. zadalo riječ, da se skupi u Pazinu prigodom Družbine glavne skupštine. Tu se je narod brojio na veliko, na hiljade, a gdje je sav taj narod, tu valja da bude i njegov otac. I bio je tu »otac naroda« dr. Matko Laginja, koga je narod u triumfu povezao sa stanice u grad Pazin.

Sretni su bili oni, koji su mogli naći i mao kutićak u velikoj dvorani »Narodnog Doma«, gdje se je obdržavala glavna skupština. U 4 sata družbin predsjednik Vjekoslav Spinčić u svom pozdravnom govoru spominje umrle družbine prijatelje Vinka Zamlića, Cvjetka Rubetića i Matka Kundića. Pozdravlja pojedince i sve, koji su došli da uzveličaju ovu slavu, na kojoj, veli, »slavimo pobjedu svjetla nad tminom, pobjedu slobode nad ropstvom, pobjedu pravice nad nepravicom i pobjedu hrvatske i slovenačke svijesti u Istri«. I toj pobjedi doprinesla je ne malo i Ćirilo-Methodijska družba sa svojim školama i prosvjetiteljima. Spominje, kako su se prošle godine ustanovile četiri nove škole: u Nerezinam, Ripendi, Smoljanim i Kaldiru, a na Voloskom ustrojio se je jošte jedan razred. Sagradile se školske zgrade u Cresu i Velikom Lošinj, pa će i tamo doskora započeti obuka. U prošastoj godini lijepo je društvo napredovalo, imalo je okruglo 107.000 K prihoda. U ovaj su prihod doprinesle podružnice do 800 K, općine neko 600 K, Ćirilo-Methodski zidari u Zagrebu 10.000 K i novine sabrale 22.000 K. Od raznih se poduzeća dobilo 13.009 K, od zapisâ 3.600 K i od raznih darova sabranih u našim krajevima i dalekoj Americi oko 40.000 K. To je liep prihod ali je malen za silne družbine potrebe. Svršava svoj govor sa riječima: »Ja vas, gospodo i braćo, gospođe i gospođice uvjeravam, da će Ravnateljstvo družbe učiniti sve što bude u njegovoj moći, da zadovolji družbinoj zadaći, jer je čvrsto uvjereno, da je nauka najbolje oružje svakoga pojedinca i naroda, jer je osvjedočeno, da se prosvjetom ide k slobodi.«

Iza toga je tajnik Viktor Car Emin pročitao svoje krasno i pomno sastavljeno izvješće. Toplim se riječima sjeća biskupa-preporoditelja, a pedeset-godišnjicu njegove smrti slavili smo ove godine. Družbinom napredku dopriniele su lijepo njezine podružnice, pred kojima barjak nosi ona u Puli, pa slijedi Mali Lošinj i dalje tako. Al valja da imadu ove pred očima i prosvjetni cilj, te zabavama a osobito predavanjima bude i jačaju u narodu svijest, da ga tako kulturno podignemo. Starim se podružnicam pridružile i

tri nove i to: u Cresu, Staromgradu i Metkoviću, tako da ih ima 60 u svemu. Družbini proizvodi a u prvom redu žigice, lijepo su vrelo prihoda. Da je naš svijet sa duga i široka toli zavolio družbu, tome je najvećma doprinjelo naše novinstvo, koje je kao anđeo pomoćnik tražilo svud lijeka za družbu. A srce življe zakuca kad se pomisli na Ćirilo-Methodske zidare, koji su svoj djelokrug u toliko proširili, da su družbi u mnogom olakšali posao. I razne općine i zavodi sjećaju se družbe prigodom svojih godišnjih obračuna, pa koje nijesu dosad to će odsele priskočiti družbi u pomoć i one s njome poraditi do podignuća prosvjete u našem narodu. Koristi je tu od raznih zapisaka i ostalih družbinih dobrotvora iz rodne grude i dalekih zemalja. A sva ta žurba, trvenje i potjera za parama, vodi do glavnog cilja družbe i njezinog svetog poslanstva, do družbinih škola. Središtem svoga rada odabrala si je družba kotare Pulu i Poreč, te općinu Labin i otoke Cres i Lošinj. Tako broji sada družba 18 škola i dva zabavišta sa 29 učiteljskih sila, koje će se u slijedećoj školskoj godini znatno povećati.

Carevo izvješće primljeno je do znanja sa velikim oduševljenjem.

Iza toga je dr. Konrad Janežič pročitao blagajničko izvješće. Kako spomenuto, bilo je tečajem god. 1906. prihoda 107.820·74 K, rashoda 61.241·17, prema tome se je društvena imovina povećala za 46.579·57 K.

Između raznih možebitnih predloga iznašamo onaj dr. Janežiča kojim se veli, neka se zaključi, da se kamati koje nosi temeljna družbina glavnica, pridodavaju svake godine mirovinskoj zakladi učitelja. Ti će kamati iznašati godimice preko 1000 K, a mirovinska će se zaklada njima znatno povisiti. Ovaj bje predlog prihvaćen jednoglasno.

Dr. Ivan Zuccon predlaže u svom oduljem govoru, da bi se buduća glavna skupština obdržavala u Puli, gradu najvećem i najznamenitijem u Istri. Tu se je u zadnje vrijeme bio junački boj i naš je narod listom ustao, te rekao svojim tlačiteljima: Eto koliki i kakvi jesmo! Tome narodu, koji je pokazao volje i samosvijesti, valja ugoditi i doći mu u pohode. Odbor veli, da će o tome povesti riječ i u obzir uzeti preporuku dr. Zuccona.

Na sveopći zahtjev govorio je jošte Dr. Matko Laginja umno i lijepo, zahvalio se na krasnom i veličanstvenom dočeku, te preporučio mir i slogu.

Nakon što je predsjednik zahvalio svima na prisuću, otpjeva narod stoječke »Lijepa naša domovino!« — i tako se zaključi ova znamenita i najmnogobrojnija do sada družbina glavna skupština.

Ernest Jelušić.

Buffon. Piše Dunav Baletić, Beč.

Uz glasovite genije, koji su udarili temelje i podigli prve stupove veličanstvenom hramu prirodoznanstvene nauke, nalazimo i Buffona.

Juraj Vjekoslav Lederg grof Buffon rodio se 7. rujna 1707. u Montbaru u Burgundskoj. Dvije stotine je dakle godina, što je taj francuski prirodopisac ugledao svjetlo i stao neumorno raditi na polju znanosti. S početka bavio se prevadanjem engleskih pisaca osobito Hallea i Newtona. Pri tome porodi se u njemu misao, da udari stazom Aristotela i Plinija.

Mnogobrojni Aristotelovi spisi sadržavaju cjelokupno znanje davnih onih vremena. U njegovom prirodopisu životinjstva nalazimo prve znakove komparativne zoologije. Plinije rek bi da je izmjerio prirodu i našao ju premalenom napram svome geniju. Njegov prirodopis obuhvaća, osim životinja bilina i ruda, povijest neba i zemlje, medicinu, trgovinu, plovidbu i sve u opće znanosti i umjetnosti ljudske. Ali od Aristotela, Plinija i drugih starijih pisaca do Buffona prošlo je više stoljeća. Srednjovječni duhovi lutali su u maglama školasticizma i gubili se u sitnicama metafizičkih problema ne mareći za realne nauke.

Buffona zanimala želja da zaviri duboko u prirodu i da iznese njezine tajne. Iz njegovog pera izađe petnaest knjiga u kojima raspravlja o teoriji zemlje, o naravi životinja, o čovjeku i o četvoronošcima; devet knjiga o pticama; pet knjiga o rudama i sedam knjiga dodataka. U tim je knjigama Buffon nastojao, da prikaže sistematski životinjstvo te da spoji kao u lanac najsavršenije životinje sa jednostavnijim držeći se pravila: »natura non facit saltus«. Po Buffonu je Bog stvoritelj i reditelj svega.

Buffon si je svojim neutrudivim radom stekao za života veliki ugled a iza smrti, koja ga je stigla u Parizu god. 1788., ostala mu vječna slava i naslov »ingenium par majestati naturae«.

Za Buffonom dolazi velika povorka titanskih duhova koji, kao roj pčela kad ograne pramaljetno sunce, neustrašivo i neumorno probijaju staze prosvjeti, prodirući u najveće tajne prirode i istraživajući najtamnije kutove neograničenog svemira. Tu je Cuvier, Lamark, Darwin, Spencer i drugi veličani, tu nebroj žrtava palih u istraživanju nepoznatih obzorja.

Slava Buffonu, slava svima!

40-godišnjica hrv. čitaonice u Kastvu.

Piše Ernest Jelušić.

Bilo je udruga, pojedinaca, gradova, koji su stalnoj epohi podavali smjer i ime, uplivali su na njen udes i razvitak u opće davali joj neko novo obilježje, koje se je bitno razlikovalo od predašnjeg shvatanja i postupka. Među takve spada Kastav-grad. Od šezdesetih unaprijed bila već tu narodna svijest u boljim slojevima jur probuđena, te su kao sa ognjišta odatle vrcale iskre širom Istre i raspaljivale ono malo naših poboljih rastresenih kojekud. Odotlen pošli prvi naši dječki u svijet u škole, pa ih eto danas umnicima i prvacima. Onu iskru štono im je podao vladika Otac-preporoditelj u baštinu, tu su oni razvili do vatre, e da se svatko uzmogne oko nje uzgrijati. I svake struke ljudi ctdud se otislo u našu dragu Istru, i bijahu to, tako rekuć, prva inteligencija zemlje.

A znali već tamo i tada, da je u jedinstvu, slozi i bratstvu moć, pa se prikupiše, svrstaše u kolo, i eto gdje se rađa Čitaonica. Ta bi prikupila i oduševila i starije i mlađe sile, pa kad bje ovima u svijet poći, u rad, to bi takovo oduševljenje sobom ponijeli i druge na svom srcu ugrijali. To bje kulturna strana Čitaonice, koju je ona osobito u predašnja vremena vršila u potpunoj mjeri, te ju u tome stala nasljedovati sva naša mjesta što ih imade Istra.

Utemeljitelja Čitaonice bilo je 24. Od ovih skoro svi se pokupiše pod ledinu i ostaviše Čitaonicu mlađima u ruke, a da ju i ovi opet izruče drugima. Iz početka bilo društvo samo za privilegovane osobe, za gospodu, a širi slojevi naroda nijesu niti pomišljali, da bi i oni mogli imati pristupa. Al se uvidelo, da je takva oprijeka med narodom i gospodom pogubna, da dovada samo do nesuglasica i razdora, pa se proširilo pravo pristupa, te je i narod mogao da u Čitaonicu ustupi. Tako i treba, valja narod prikupiti, poučiti, podići da bude dionikom u dobru i zlu, da se tako očeliči i postane čovjekom.

Otvorenje Čitaonice obavilo se svečano i oduševljeno. Bilo pjevanja i govora i lijeposlovnih predavanja, pri kojima sudjelovahu tadanji đaci a sada već pokojnici: Lucić i Zamlić. I dalje tako od godine do godine bijahu đaci, koji bi priređivali zabave, plesove i predavanja, koja bi polazili ljudi iz bliza i daleka, i svaki bi ponio sobom komadićak oduševljenja, koje bi opet ulio u srca drugih. I potrajalo tako jošte neko vrijeme, dok si je bližnja

i daljna okolica savila svoja gnijezdašca, u kojima se moralo pripaziti na mlade poletarce, pa njih učiti i putiti kako da zamahnu krilima.

Sad se je eto navršilo 40 godina opstanka prve ove Čitaonice u Istri, pa se je ovu spomen-godinu htjelo nekako posebice istaći, te su u tu svrhu opstojeća društva u Kastvu, priredila u nedjelju dne 25. kolovoza veliku pučku svečanost na »Crekvini«.

Mladež je za taj dan lijepo okitila Crekvinu zelenilom, zastavama, i inim ukrasom, iznijela iz svih kuća stôce i stolove, napravila pavilone, panorame, muzeje, kavane i gostione, e da gostu što dođe bude milo i voljko, pa da reče: bravo dečki! A prva hvala ide tu mlado društvo »Istarsku Vilu«, koja je svojim tamburanjem a osobito biranim pjevanjem osvojila općinstvo. Vidi se, uz ovakove birane glasove, može se čudesa napraviti, al valja sloge, samozataje, tu valja da svi upru, bez razlike dobe i stališa, pa će se jednom Kastav pridić i porasti. I proslov tu bio, gdje se spominjalo o postanku i životu Čitaonice, te se pročitali nadošli mnogobrojni brzogjavi. A zametsko pjevačko tamburaško društvo »Sloga« lijepo se ponijelo. A da bude malo vatre i sile, svirala i trsatska mlada glazba, da bude i nogama za volju. Sav taj ukras i ljepotu motrio je silan narod, koji je zapremio i zadnji kutić Crekvine sakupljen od svih vjetrova, te se nije rastao, dok nije Stipić svoj mješčić turio pod kaput i dok nisu zadnji pjetli zapjevali.

Lijepu je uspomenu u svim srcima ostavila ova svečanost, a da je nešto oficioznija bila, pa se sa ovom pučkom svečanosti svršila, bilo bi nešto trajnije, veličanstvenije. Al što nije to će biti. Eto vam tamo pedesetgodisnjice, pa da vas onda viđesmo. A dotle na okup, naprijed u slozi i uvijek naprijed!

Poziv na glavnu skupštinu učiteljskog društva „Narodna Prosvjeta“,

koja će se obdržavati u Pazinu u subotu i nedjelju dne 5. i 6. listopada t. g. u dvorani „Narodnoga Doma“.

I.

U subotu, prvog dana zasjedanja, obdržavati će se u 9 sata u jutro **službeni dio skupštine**, na koju imadu pristup samo članovi i pozvani gostovi.

Raspored.

1. Otvorenje skupštine.
2. Izvješće tajnika.

3. » blagajnika.
4. » urednika društvenog glasila.
5. » revizora.
6. » delegata za uređenje učiteljskih pravnih odnošaja.

7. Izbor novog odbora:

- a) predsjednika, tajnika i blagajnika;
- b) izbor kotarskih predstavnika učiteljstva;
- c) izbor dvaju potpredsjednika između izabranih kotarskih predstavnika.

8. Izbor dvojice revizora.

9. Ustanovljenje dnevnog reda za javni dio glavne skupštine.

10. Možebitni prijedlozi. (Prijedlog mora biti pismeno uručen predsjedniku a na raspravu će doći, ako je prijavljen bar osam dana prije društvenom odboru, a prešni prijedlozi doći će na raspravu, zaključi li to glavna skupština).

U 8 sati u večer istoga dana **koncerat**, kojega program dobivat će se kod blagajne. Između ostalog pjevati će se »Narodnoj Prosvjeti« od I. Matetića i predstavljati komedija u III čina: »Fakin od porta«.

Na koncertu svirati će orkestar c. i kr. bojne mornarice.

II.

Slijedećeg dana u nedelju dne 6. listopada u 10 sati u jutro održavati će se javni dio skupštine.

Pristup imadu društveni članovi, drugi učitelji i učiteljice i prijavljeni gostovi.

Na dnevni red doći će rasprave prijavljene bar osam dana prije odboru ako ih službeni dio glavne skupštine primi. Do sada su prijavljene ove rasprave:

- a) o radu učitelja izvan škole;
- b) desetgodišnjica društva i
- c) školska higijena.

Odbor „Narodne Prosvjete“.

Družbinom učiteljstvu Istre!

Sastanak i stališki dogovor »Udruge Družbinog učiteljstva« biti će u istim danima u Pazinu i to: subotu po podne iza skupštine »Narodne Prosvjete« i nedjelju od 8—10 sati u jutro u dvorani »Narodnog Doma«.

Odbor „Udruge Družbinog Učiteljstva“.

Izjestitelji mjesnih školskih vijeća. Piše Vinko Šepić.

~~~~~

Poznato je, da se mi pučki nastavnici ne ogrijevamo baš za instituciju mjesnog školskog vijeća, al kad ga zakon uzdržava, valja mu i nama — skinuti kapu. Pa mi to i činimo, al slobodan duh nije vičan kaditi što ne prima za valjano. Dok mjesno školsko vijeće posreduje između škole i općine, te škole i kotarskog poglavarstva, dotično vlade u poslu uzdržavanja same škole i njenog opskrbljivanja, dotle je ono na svome mjestu; al čim ono hoće stupiti na drugo polje, vršiti naime nadzor nad školom i učiteljstvom, već je stupilo na nepoznato polje, čime se nas učitelje samo ponizava. Ovo za to, što ljudi pozvani da nad nama u neku svrhu gospoduju i nadziru nas, ne shvaćaju nas ni našeg školskog djelovanja. To vrijedi osobito pogledom na naše istarske društvene odnošaje. Nije rijetkost u nas, da članovi mjesnog školskog vijeća te općinski zastupnici, pa ni sam opć. načelnik nisu uživali ni pučko-školskog odgoja, a pozvani su voljom zakona i naroda, da sude često učitelja i njegov školski rad. Da je tu više puta isključen objektivan i pravedan sud, to je bez dvojbe. No, skorimice sav posao mjesnog školskog vijeća te opć. glavarstva prolazi kroz ruke načelnika i njegova tajnika, koji je obično i izvjestiteljem u školskim poslovima. U tome uprav nazrijevam izvor mnogim neurednostima, nesuglasticama i kojekakvu neuspjehu. Danas je premnogostran rad općinskog tajnika tako, da je upravo čudo, doskoči li svim svojim dnevnim službenim zahtjevima uz svoju najbolju želju, marljivost i naobrazbu. Da uz svoje tajničke poslove može vršiti i one mjesnog školskog vijeća, vrlo je dvojbeno, a vršiti ih valjano nije mu moguće. Škola i školski poslovi tvore danas posebno polje uprave sasma odijelito od ostalih. Na tome polju orati, hoće se dakle poznanja i vještine, al i — ljubavi do škole i učiteljstva. Amo je pozvan učitelj. On će uslijed već svoga zanimanja moći najlakše suditi školske poslove i rješavati ih, a privrženost njegova do same stvari, samo će koristiti školstvu i učiteljstvu i općini.

U korist je školi, da izvjestiteljem mjesnog školskog vijeća bude pučki učitelj i nitko drugi. Čast i poštenje općinskom činovništvu, al škola i školski poslovi nisu za njih. Zidaru zidarski poslovi, a učitelju školski doliče. U par naših općina već posluju učitelji kao referenti mjesnog školskog vijeća; za ovima nek se povedu sve ostale. Ovime se ih na to podsjeća, a učiteljstvo da to traži.

Nagrada za poučavanje analfabeta.

Potpisani poučavao je predprošle zime u školi odrasle analfabete, te je o uspjehu izvijestio c. k. kotarsko školsko vijeće u Krku dne 5. ožujka 1906. sa slijedećim podneskom:

»Dne 25. veljače o. g. završio sam dva nedjeljna tečaja za odrasle analfabete iz dobrinjske okolice, koje sam započeo dne 26. studenoga 1905., što sam redovito dojavio 27. istog mjeseca.

Sad smatram za shodno, da podam o tomu kratko izvješće. Tečaj za ženskinje držao se svake nedjelje od 8—10 sati u jutro, a tečaj za muškarce isto svake nedjelje od 2 $\frac{1}{2}$ —4 $\frac{1}{2}$ sata po podne. Svih predavanja bilo je kod ženskinja 15 a kod muškaraca 12. Ženskinja bilo se upisalo 37, a muških 19, od kojih je tekom tečaja otpalo 14 ženskih i 8 muških, tako da je tečaj dovršilo 23 ženske i 11 muških. Od ovih koji su tečaj redovito polazili i svršili, može se uze i da ih je jedna polovica svršila sa vrlo dobrim uspjehom, jedna četvrtina sa dobrim i posljednja četvrtina s dovoljnim uspjehom. U opće uspjeh posve zadovoljava uloženi trud.

Nego ako je već velika zadovoljština u samoj duši za uloženi rad, te pošto čovjek osim duše ima i tijelo, bilo bi pravo, da se barem donekle nagradi dotičnog učitelja, te da mu se kod nadležnih oblasti isposluje kakva nagrada, pak se stalno drži, da će to taj slavni naslov, koliko bude u njegovoj moći, dragovoljno učiniti, i na tomu se unapred najljepše zahvaljuje.

Valjda je c. k. kotarsko školsko vijeće u Krku ovaj izvještaj uz preporuku prosljedilo pokrajinskom školskom vijeću, a ovo opet dalje pokrajinskom odboru, jer evo što mi je ravnateljstvo škole u Dobrinju na 3. studenoga 1906. priopćilo:

»Po nalogu c. k. kotarskog školskoga vijeća u Krku od 30. listopada 1906. broj 964 priopćuje Vam se, da uslijed otpisa c. k. zemaljskog školskog vijeća od 25. listopada 1906. br. 2818/I. S. zemaljski odbor za Istru u Poreču svojim otpisom od 28. rujna 1906. broj 7483 nije pristao na predlog c. k. zemaljskog školskog vijeća, da Vam se za obuku analfabeta priznaje odšteta, i ako zemaljski odbor priznaje Vaš korisni rad za obuku puka, jer takav trošak nije predviđen u zakonu o zemaljskom školskom proračunu, te bi se moralo prije o tome zaključiti u zemaljskom saboru. Da li će biti u budućnosti moguće platiti odštete iz zemaljske školske zaklade za obuku analfabeta, to ovisi o uspjesima dotičnih dogovora, koji će se obdržavati.

Hvala Bogu, rekoh, ako mi nisu i ništa dali, to su barem priznali moj rad, a i to je već za učitelja velika zadovoljština. Nego dok sam ja bio na to već sasam zaboravio, nisu zaboravili na me oni od c. k. ureda za odmjerivanje pristojba u Trstu jer mi ovih dana stiže »Platežni nalog« slijedećeg sadržaja:

»Pošto niste biljegovali molbu podnesenu kod c. k. zem. šk. vijeća u Trstu za nagradu za obdržavani kurs analfabeta, za to morate platiti uslijed § 64, 81 tar. št. 43 a) manjkajući biljeg 1 K, povišak od 1 K snižuje se na 0.30 — ukupno 1.30 K, kažem: ena kruna 30 stotink.

Tom platežnomu nalogu priložili su ček, da ne treba trošiti za poštarinu i akoprem tamo stoji, da se može podnesti utok u roku od 30 dana, toga ipak nisam

učinio, jer sam si mislio: za tu 1 krunu i 30 filira ne vrijedi niti ići pisati, a pak neka i to bude na korist države, kad treba toliko para.

Ta učitelj može, uz svoju sjajnu plaću, umjesto nagrade još plaćati globe!

I. Mahulja.

Davorin Trstenjak: Prirodni uzgajatelj. — Zagreb 1907. Naklada Lav. Klein-a. Cijena 2 K 50 h.

Nije prošla ni godina dana, a D. Trstenjak obogatio je našu pedagošku književnost ovim novim djelom. — I u ovom svom radu išao je pisac istim smjerom, kao i u zadnjoj svojoj knjizi »Druženje učitelja sa školskom djecom«. Ni u ovoj knjizi nema nikakvih pravila, nego nam pisac, — sjegurinom rukom, — niže članak do članka, a da nam poda, sintetičnim putem, potpunu sliku. Svoje članke okitio je krasnim primjerima. — Da nam poda moć prirode, kao uzgajatelja na ljudsko društvo, nanizao je do 44 članka, koji za sebe tvore cjelinu, ali se ipak među sobom vežu, i tek nam svi skupa odgovaraju na pretpostavljena pitanja.

Ne mogu da ovdje potanje o ovoj knjizi govorim, a to radi prostora lista kojemu je ovaj sastavak namijenjen. U ovoj knjizi govori nam u opće o svim onim pojavama što utječu, koji više koji manje na čovjeka, ostavljajući jače i trajnije utiske u duši. Dakle o takvim, koje ga dižu iz svog prvobitnog stanja i podavaju građu za duševni život; o takvim, koji uzgojno djeluju mimo namjernog uzgojnog nastojanja.

Kako Trstenjak obiluje pedagoškom spremom i stoji na visini svoje dobe, pokazao nam je to i opet ovim svojim djelom, koje će dobro doći ne samo uzgajateljima, nego i onima, koji su osim njih pozvani da se uzgojem bave. Doduše ne će tu naići na gotova pravila, kojih bi se slijepo držati mogli (koji tako radi nek se okani uzgoja!) u svojem nastojanju, ali će stalno pobuditi interes da o tome i sami razmišljaju i kritički prosuđuju svoj rad kod tako znamenitog djelovanja, jer i sam pisac na strani 234 veli: Umjetni uzgoj nije ništa drugo, nego li — promišljeno i sustavno nasljedovanje prirode.

Uzgajatelj je samo posrednik između gojenaca i prirode. — Knjiga obiluje lijepim primjerima i refleksijama, a pisana je živim i lakim stilom i biranim jezikom. — Upozorio sam drugove i družice na ovu knjigu zato, jer će iz nje pribirati sebi mnogo zdravo zrnice.

Trstenjak dogotovio je i opet novo djelo: *Zreo Učitelj*, koje je jur u prometu, te se može dobiti u svim knjižarama.

F. K—rinić.

VJESNIK.

C. kr. kotarsko školsko vijeće u Pazinu.

Iz sjednice, koju je imalo ovo vijeće dne 11. srpnja t. g. priopćujemo slijedeće:

Odobrava se bez prigovora zapisnik zadnje sjednice.

Predsjednik priopćuje: 1. obuku u ženskim ručnim radnjama na talijanskoj pučkoj školi u Žminju povjerilo je Amaliji Godina; 2. c. kr. ministarstvo za bogoštovje i nastavu podijelilo je 3000 kruna potpore za gradnju pučke škole u Drenju (Labinština); 3. c. kr. pokrajinsko školsko vijeće u Trstu odlučilo je povisiti za 25% nagradu za obuku u vjeronauči vjeroučiteljima dušobrižnicima na pučkim školama počam od škol. god. 1907/08; 4. c. kr. pokrajinsko školsko vijeće pristalo je, da se početkom buduće škol. god. uvedu u talijanske pučke škole: Parte I., II. e III. del libro di lettura di G. M. D. Piave i Primo libro di aritmetica di F. Bescelli ed I. Fiamin i time ima prestati uporaba do sada uporabljivanih čitanaka i prve računice; 5. Sidonija Sterpin imenovana je stalnom podučiteljicom u Pazinu, a J. G. adich stalnim ravnajućim učiteljem u Plominu; 6. na hrv. pučkoj školi u Pazinu sistemizirano je treće učiteljsko mjesto; 7. u Kozljaku sistemizirana je pučka škola sa hrv. naukovnim jezikom a talij. jezikom kao predmet; 8. otvorio se natječaj na sva privremeno popunjena učiteljska mjesta u kotaru; 9. razdioba pučke škole u Pićnu u dvije samostalne škole (dvorazrednu hrvatsku i jednorazrednu talijansku) i ostala je pravomoćnom.

Uvada se na upit mjesnoga školskoga vijeća u Žminju na tamošnjoj hrvatskoj pučkoj školi počam od škol. god. 1907/08. predpoldašnja nerazdijeljena obuka.

Prima se do znanja zapisnik komisije za utemeljenje redovite pučke škole na Veloj Učki uslijed jednoglasne izjave pristupivših roditelja djece i zastupnika općina Boljun i Mošćenice s hrvatskim naukovnim jezikom a njemačkim kao predmetom, te se ga podastire c. kr. pokrajinskom školskom vijeću.

Predlaže se, da se podijeli ravnajućim učiteljima P. M. u P. IV., J. S. u Č. II.,

J. G. u K. i učiteljici P. S. u P. I. petgodišnji doplatak.

Podastiru se preporukom uz dotične prijedloge molbe ravnajućih učitelja J. M. i J. S. za potporu radi bolesti.

Predlaže se O. ud. S za bolničke i pogrebne troškove trostruki izn s od svih zadnjih u penziju uračunivih mjesečnih prihoda njezinog pokojnog supruga učitelja J. S.

Iz sjednice od 8. kolovoza tek. god donajemo slijedeće:

Odobrava se zapisnik zadnje sjednice.

Prima se do znanja: 1. da je privremena učiteljica Achtschin premještena iz Pićna u Vrsar; 2. da je Uljanić-Demark Josipa imenovana učiteljicom ženskih ručnih radnja na pučkoj školi na Vranji.

Odobravaju se preglednice natjecatelja za definitivno imenovanje, te se predlaže: za mjesto ravnajućeg učitelja II. reda na dvorazrednoj hrvatskoj pučkoj školi u Pićnu na I. mjesto Vinko Zidarić, na II. mjesto Andrija Jakac; za mjesto ravnajućeg učitelja u Lindaru na I. mjesto Lavoslav Stihović, na II. mjesto Andrija Jakac; za učiteljsko mjesto na hrvatskoj pučkoj školi u Pazinu jedini natjecatelj Ante Opašić.

Predlaže se nagrada ravnajućem učitelju I. K. u V. za poučavanje u podružnoj školi u Brestu.

C. kr. kotarsko školsko vijeće u Krku.

Ovo vijeće držalo je poslije 8 mjeseci opet sjednicu dne 1. kolovoza. — Predsjednik priopćuje da su nekoja mjesta uslijed bolesti ili umirovljenja pojedinih učiteljskih sila, ostala malne cijelu godinu prazna, pošto nije bilo s kime ista popuniti Na jedno mjesto stavilo se uslijed dozvole ministarstva kao suplenta jednog bivšeg učitelja.

Nadzornik izvješćuje o ovogodišnjoj kotarskoj učiteljskoj skupštini držanoj u Puntu, te hvali učiteljstvo, koje se je pokazalo posve dozrelo svojoj zadaći. Pošto nema u sjednici nadzornika za talijanske škole, to i on prepušta za buduću sjednicu izvješće o nadzorovanju pučkih škola u god. 1906/07. Uređuju se nekoja školska okružja, tako da se školi u Dubašnici

uškola selo Porat, školi u Dobrinju sela Gostinjac, Hlapa, Solini i Sv. Ivan. Predlaže se raširenje škole u Dragi na trozređnicu, isto tako u Dubašnici i Dobrinju. Određuje se da bude od 1. svibnja svake godine radi topline neprekinuta samo dopoldnja pouka, a prihvaća se i predlog jednog člana, da ta neprekinuta samo dopoldnja pouka bude kroz cijelu godinu pri onim školama, koje imaju cjelodnevnu pouku, a polaze ih djeca iz odaljenih sela. Predlaže se, da se strogo upliva na općine nek se posvuda zavedu školski vrtovi. Podupire se molbe za kvinkvenij N. U; M. U., L. M., J. K., N. F., L. S. Predlaže se potporu bolesti radi M. T. i A. F. Jednoj učiteljskoj osobi, koja je privremeno vodila ravnateljstvo, predlaže se zakonita odšteta. U jednoj školi sa poludnevnom poukom, određuje se cjelodnevna pouka, pošto nije velik broj polazećih. Određuje se, da se za nekoja ispražnjena mjesta raspiše natječaj, a međutim u koliko je moguće, da ih se početkom školske godine privremeno popuni. Preporuča se učiteljski list »Narodna Prosvjeta« školama i učiteljstvu. Predlaže se, da dok se na novo urede učiteljska beriva, da se ono učiteljsko osoblje, koje je u III. plaćevnom razredu, prigodom dvadesetpetgodišnjice službovanja povisi u II. plaćevni razred.

Hrvatska gimnazija u Pazinu.

Primismo izvješće ove velike gimnazije u kojem je u prvom dijelu nastavak i konac radnje prof. Davorina Zgrablića: »Čakavski dijalekat u sv. Ivanu i Pavlu te Žminju u Istri.

Na zavodu je podučavalo 16 učiteljskih sila. Đačko pripomoćno društvo u Pazinu izdalo je u ime potpore učenicima zavoda 20.360 K i to: 19.200 K u novcu za stan i hranu, 800 K za odijela i 360 K za nabavu i popravak knjiga. Osim toga podijelilo je pokrajinsko školsko vijeće K 2400, koje su bile podijeljene među 34 đaka.

Koncem školske godine bilo je 248 učenika, koji su po razredima bili podijeljeni ovako: I. 47, II. 38, III. 43, IV. 21, V. 22, VI. 22, VII. 23 i VIII. 32. Od svih učenika bio je samo jedan privatista. — Po rodnom mjestu bilo ih je iz Pazina 15, pazinskog kotara 57, iz ostale Istre 146,

iz Primorja 23, Kranjske 6 i iz Štajerske 1. Po materinskom jeziku bilo je 210 Hrvata, 37 Slovenaca i jedan Čeh. Svi su đaci bili rimokatoličke vjeroispovijesti.

Koncem školske godine 1906/07. zadržali su: I. red sa odlikom 37, I. red 166, pripušteno popravnom ispitu 26, II. red 12, III. red 4 i 2 pripuštena naknadnom ispitu zbog bolesti. Ispitu zrelosti pristupilo je 28 đaka. Usmeni ispit držao se od 16—21 srpnja pod predsjedanjem c. kr. pokr. škol. nadzornika Frana Matejčića. 7 đaka prošlo je sa odlikom a ostali proglašeni su zrelima.

O Ilinju-dne u subotu 20 srpnja priredile maturanti vrlo uspješni koncert u dvorani »Narodnog Doma«. Iza toga bio je banket, na kome je pala mnoga zrela i pametna riječ.

Tako se je č'o došlo do prve mature, za kojom se je toli dugo ginulo, koju se je toli teško iščekivalo i brojile se te duge godine kojima nije bilo nikad konca ni kraja. Sad je zavod potpun, imat ćemo svake godine dječaka maturanata, te kličemo tom najvem našem zavodu:

Vivat, crescat, floreat!

Risarski tečaj u Pazinu.

Koncem školske godine obdržavao se u Pazinu tečaj o risanju po naravi. Tumačio je profesor risanja Gvaic a prisutno je bilo 28 učiteljskih sila. Kako nam pripovijedaju, sve je bilo zaneseno na lakom zabavnom i razumljivom predavanju profesorovom, koji je znao u svima pobuditi zanimanje za taj predmet. Od prijateljske strane obećan nam je o tome članak, sa kojim mislimo da ćemo ugoditi našim čitateljima.

Vele nam, da će se takav tečaj održavati u Puli i Kastvu, pa već sada upozorujemo sudrugove, da što mnogobrojnije posjete te tečajeve. Ta to je u interesu svakog pojedinca, te se ne iziskuje nikakvih osobitih žrtava.

U posljednji čas doznajemo, da će se takav risarski tečaj obdržavati u Kastvu od 6. do 12. rujna.

C. kr. pripravnica za učiteljišta u Pazinu.

Upisivanje u ovu pripravnicu biti će 15. 16. i 17. rujna. Oni koji se žele upisati, treba da imaju 13½ godina najmanje. Sobom valja da donesu krsni list, školsku

svjedodžbu i svjedodžbu o cijepjenju kozica. Marljivi učenici dobivaju potporu.

Družbine škole.

Kako na drugome mjestu spomenuto, imala je družba sv. Ćirila i Metoda za Istru u prošloj godini 18 škola sa 29 učiteljskih sila. Početkom se ove školske godine otvaraju 4 nove škole a jedna se proširuje i to ona u Puli na peterorazrednicu. Nove su škole: četverorazrednica u Cresu, dvorazrednica u Velikom Lošinj u i jednorazrednice u Ičićim, Banjolama i Gabonjinu (otok Krk). Tako će imati družba 23 škole sa 40 učiteljskih sila. To je zamjeran napredak, cijela je to državica sa svojim školstvom, koja će se jošte razvijati i pod svoje krilo primati sve neuke i zapuštene, koje je tuđa zloba ostavila u tami i neznanju, ali trebat će i za družbu srca i zanimanja, pa će Istri biti bolje. Tako budi!

Blagoslov zastave volosko-opatijskog Sokola.

Prvi rujna bio svečani dan za svu Liburniju a naoseb za Volosko-Opatiju, jer je tog dana blagoslovljena i razvijena krasna zastava tamošnjeg Sokola. Na tu slavu pohitiše rodoljubi iz bliza i daleka, da budu svjedoci zakletve Sokola na svoju zastavu, svog budućeg vodića, koji ih imade neustrašivo voditi u boj za sokolstvo i sveta narodna prava. A tu zastavu imadu oni svetu i neokaljanu držati i razvijati, i rade svi uz nju pasti no dopusiti, da ju silnik ili tko si bio bud čime ozlijedi tim više, što nesi ona boje naše trobojnice, svete svakom Hrvatu.

Svečanost ispala je sjajno i impozantno. Vježbe bile su uzorne, red divan, a glavnu si je pri tome stekao slavu stariješina Sokola dr. Pošćić, koji je svojom neumornom požrtvovnošću sve to tako skladno udesio. Živio!

Sastanak hrvatsko-slovenačkog društva Istre.

Dne 7. i 8. rujna sastati će se u Pazinu naša mladež na I. sastanak, da se na čisto narodnom temelju organizuje i odredi put za svoj budući rad. Na sastanku ras-

pravljati će se o slijedećim tačkama: 1. Narodna svijest. Općeniti prikaz razvoja od prvih početaka do danas i današnje stanje. 2. Kulturno-gospodarske prilike: a) škola i narodni život; b) gospodarstvo. 3. Narodna prosvjeta: a) pučke knjižnice; b) pučka predavanja; c) ostala sredstva za širenje prosvjete. 4. Istarsko društvo: a) Stanje na sveučilištima Zagrebu, Pragu, Beču i Gracu; b) Razgovor o ekonomskim momentima, koji uplivaju na izbor stališa; c) Istarsko hrvatsko-slovenačko društvo na srednjim i visokim školama; d) Naša zadaća i dužnost.

Iza obavljenog rada u nedelju daje društvo u dvorani »Narodnog Doma« koncert sa biranim rasporedom a sve u korist čakogk pripomoćnog društva u Pazinu.

Bilo sretno i društvu na čast!

Lične vijesti.

Imenovanja i premještaji na Družbinim školama.

Na četverorazrednicu u Cresu imenovani su: Anton Blečić i Mate Mateša. Tamo polazi Zorka Bobinac iz Vabriga i Štefa Pravdić iz sv. Marine. — Na dvorazrednicu u Vel. Lošinj polazi Ivan Novak i iz Nerezina Matilda Vrbanić. Na njezino mjesto ide Anka Wiesinger. — U Rakalj je namješten Ante Smoković, u Vabrigu Franjka Treibal, u Pulu Ciković, u Ičiće Anka Turić i u Gabonjin (otok Krk) Ivka Satler.

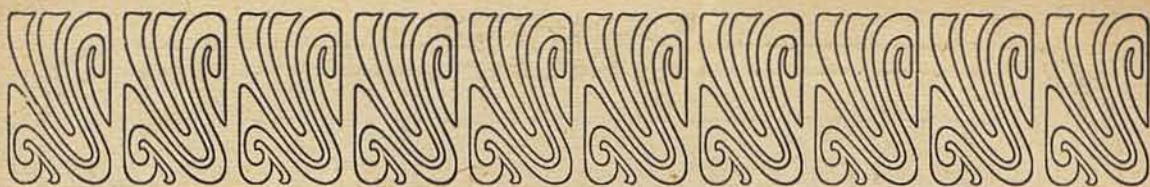
Imenovani su: 1. privremenim učiteljem III. reda na talijanskoj muškoj pučkoj školi u Pazinu Lucijan de Castro; 2. privremenim ravnajućim učiteljem na talijanskoj pučkoj školi u Pićnu Silvije Fabian; 3. privremenom učiteljicom na hrv. pučkoj školi u Pićnu Milka Mogorović.

Književnost i umjetnost.

Primismo:

R. Saršov-Ivančić: Pčele. Pjesme. — Rijeka. — Cijena 0.50 K.

Ob ovoj ćemo se knjižici javiti!

Prvo česko dioničko društvo za osjeguranje života u Pragu

Jedino slavensko dioničko društvo za životno osjeguranje

Najpovoljnije i najjeftinije osjeguranje:

- a) za slučaj smrti
- b) » » » i doživljenja
- c) osjeguranje miraza
- d) » » budućnosti djece
- e) » » uz istodobno zajamčeno ukmaćivanje uplaćenih premija
- f) osjeguranje za slučaj nesposobnosti (invaliditeta)
- g) osjeguranje raznih kombinacija za uživanje doživotnih renta itd.

Pogodnosti osjeguranja:

- a) Osjegurani iznos isplaćuje se odmah poslije smrti. U slučaju samoubojstva i dvoboja pako, ako je osjeguranje bilo dvije godine u krijeposti.
- b) Neuplaćene police ne propadnu, ako su bile bar tri godine u krijeposti. U tom slučaju izdaje društvo smanjene police proste daljnjih uplata.
- c) Zapale ili smanjene police mogu se u roku 3 mjeseca obnoviti.
- d) Ratni riziko priznat je besplatno u svakom osjeguranju do 10.000 K izim kod aktivnih vojnika i osoba, koje vrše vojničku službu u ratnoj mornarici.

Sve potrebite upute, razjašnjenja, cijenike itd. daje glavni zast. za Istru i Dalmaciju
gosp. Lacko Križ u Puli.

Našim pučkim školama

preporuča

SVĚKOLIKE ŠKOLSKE TISKANICE,
LIJEPOPISNICE, ZADAČNICE,
RISANKE, PISARSKÉ I RI-
SARSKÉ POTREPŠTINE

NARODNA TISKARA
LAGINJA i drug.

prije J. KRMPOTIĆ i drug.

ulica Giulia, 1 — Pula — ulica Giulia, 1

☉ Svoj k svomu! Svoj k svomu! ☉

Novo skladište pokućstva

A. Žunić & Co = Pula

na uglu ulice Via S. Martino i Giosué Carducci.

Novouredjeno skladište svakovrsnog
pokućstva zrcala, slika, stolica, divana itd. itd.

Cijene umjerene.